

LAKIALOITE 5/2007 vp

Laki kansalaisuuslain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa esitetään kansalaisuuslain 17 §:n muuttamista siten, että kielitaitoedellytyksen täyttäminen voidaan osoittaa suorittamalla yleinen kielitutkinto yleistaitotasolla tyydyttävä.

PERUSTELUT

Vuonna 2003 voimaan tullut uusi kansalaisuuslaki (359/2003) on selvästi selkeyttänyt suomalaista käytäntöä kansalaisuuden myöntämisessä. Lain toimivuutta kielitaidon osoittamisen osalta on jo käytännössä kokeiltu ja on osoittautunut, että kansalaisuutta hakevien osalta siinä on jo huomattavissa selvä virhe. Kansalaisuuslain kielitaitoedellytykset ovat yksinkertaisesti osoittautuneet esteeksi kansalaisuuden saannille jopa silloin, kun hakija on asunut Suomessa jo useampia vuosia.

Kansalaisuuslain valmistelun aikana yleisissä kielitutkinnoissa siirryttiin vuoden 2002 alusta lähtien käyttämään aiemmin käytössä olleen 9-portaisen taitotasoasteikon tilalla 6-portaista taitotasoasteikkoa, joka on yhteismitallinen Eu-

roopan neuvoston kehittämän yleiseurooppalaisen viitekehyksen taitotasoasteikon kanssa.

Alkuperäinen taitotasoasteikko tasot 1—9	Uusi taitotasoasteikko tasot 1—6
1	1
2 ja 3	2
4	3
5 ja 6	4
7	5
8	6

Kansalaisuuslakia valmisteltaessa tätä muutosta kielitaitovaatimuksissa ei huomioitu. Niinpä kansalaisuuslain perustelu ja itse lain pykälä ovat ristiriidassa, mitä eduskunta tuskin on lakia säätäessään tarkoittanut. Lain perusteluissa nimittäin todetaan, että kielitaitotutkinnoissa riittävät tyydyttävät taidot. Lain 17 §:ssä on puolestaan tarkasti määritelty, että kielitaitoedellytys

voidaan täyttää suorittamalla yleinen kielitaitotutkinto yleistaitotasolla kolme. Tämä yleistaitotasovaatimus ylittää lain perusteluissa edellytetyn kielitaidon hallinnan ja voi käytännössä osoittautua esteeksi kansalaisuuslain kielivaatimusten täyttymisen osalta.

Kielitaidon osoittaminen on voimassa olevan lain mukaan vaikeaa ja monelle maahanmuuttajalle jopa mahdotonta, koska kielitaitovaatimus on liian korkea. Yleinen kielitutkinto ei myöskään ole kaikille maahanmuuttajille sopiva tapa suomen tai ruotsin kielen kielitaidon osoittamiseen, koska se on varsinaisesti kehitelty akateemisille oppijoille, joilla on sekä opiskelutaitoja että -kykyä ja jotka ovat tottuneet suoriutumaan kirjallisesti. Tällä hetkellä yleinen kielitutkintojärjestelmä on kankea ja hidas, eikä siinä olla valmistauduttu tilanteeseen, jossa kansalaisuuden hakijoita on useita. Lisäksi yleisen kielitutkinnon suorittaminen on kallista suorittajalleen.

Tässä tilanteessa olisi ollut syytä määritellä uudestaan kansalaisuutta varten edellytettävä kielitaito ja luoda joustava järjestelmä kielitaidon osoittamiseksi. Mielestämme tulevaisuudessa tarvittaisiin useita auktorisoituja kielitaidon testaajia, jotka ovat suomen tai ruotsin kielen asiantuntijoita ja joille on järjestetty asianmukainen koulutus. Mikäli kielitaitokriteerit määri-

teltäisiin selvästi ja koulutettuja testaajia olisi useita eri oppilaitoksissa, kielitaidon osoittaminen ja siitä todistuksen saaminen olisi joustavampaa ja nopeampaa kuin mitä voimassa oleva kansalaisuuslaki mahdollistaa.

Koska kuitenkin lakia sovelletaan kielitaitovaatimusten osalta ensimmäistä kertaa jo tänä syksynä, ehdotamme, että tässä vaiheessa kansalaisuuslain 17 § tarkistetaan vain yleistaitotason vaatimuksen osalta.

Kansalaisuuslain 17 §. Aloitteen mukaisessa muodossaan pykälässä säädettäisiin, että kielitaitoedellytyksen täyttäminen voidaan osoittaa suorittamalla yleinen kielitutkinto yleistaitotasolla kaksi, valtion kielitutkinto tyydyttävällä suullisella ja kirjallisella taidolla tai perusopetuksen oppimäärä suomi tai ruotsi äidinkielenä. Kielitaito voidaan osoittaa myös muulla koulusivistyksellä tai muulla tavalla, jos valtion kielitutkinnon tutkintotodistuksen antaja on arvioinut kielitaidon tason vastaavan kielitaitoedellytystä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

kansalaisuuslain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 16 päivänä toukokuuta 2003 annetun kansalaisuuslain (359/2003) 17 § seuraavasti:

17 §

Kielitaidon osoittaminen

Kielitaitoedellytyksen täyttäminen voidaan osoittaa suorittamalla yleinen kielitutkinto yleistaitotasolla kaksi, valtion kielitutkinto tyydyttävällä suullisella ja kirjallisella taidolla tai perus-

opetuksen oppimäärä suomi tai ruotsi äidinkielenä. Kielitaito voidaan osoittaa myös muulla koulusivistyksellä tai muulla tavalla, jos valtion kielitutkinnon tutkintotodistuksen antaja on arvioinut kielitaidon tason vastaavan kielitaitoedellytystä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Helsingissä 29 päivänä maaliskuuta 2007

Minna Sirnö /vas
Annika Lapintie /vas
Merja Kyllönen /vas